

ТОЦЬКА Ніна Іванівна (25. 06. 1923, с. Озерна, нині Білоцерківського р-ну Київської обл. — 06. 10. 2007, Київ) — мовознавиця. Доктор філологічних наук (1975), професор (1976). Закінчила Київський університет імені Т. Шевченка (1947), де й працювала: від 1976 — професор кафедри української мови, водночас 1964—84 — завідувач лабораторії експериментальної фонетики; 1987—91 — професор кафедри української мови Вінницького педагогічного інституту; від 1992 — завідувач однойменної кафедри Національного університету «Києво-Могилянська академія». Досліджувала сучасну українську мову, розробляла методику її викладання як рідної та іноземної. Найвагоміший внесок здійснила у **фонетику**: новаторськими і цінними стали результати прямого палатографування, кінорентгенографування та спектрографування голосних української мови, що дало змогу точно визначити місце і спосіб їх творення, акустичні властивості, уточнити класифікацію фонем, по-

глибити теоретичні засади української **фонології**. Спів-авторка розділу про фонетику в академічному виданні «Сучасна українська літературна мова» (т. 1, К., 1969), низки підручників, посібників та статей в енциклопедіях.

Основні праці

Ненаголошені алофони голосних фонем української літературної мови (до питання про редуцію голосних) // Мовознавство. 1970. № 5; Голосні фонери української літературної мови. К., 1973; Фонетика української мови та її вивчення в початкових класах. К., 1976; Сучасна українська літературна мова. Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія. К., 1981; Система голосних фонем української мови // Мовознавство. 1983. № 5; The nature of so-called non-syllabic vowels in Ukrainian language // Proceedings of 11th International Congress of Phonetic Sciences. Tallinn, 1987. Vol. 3; Засоби милозвучності української мови // Українське мовознавство. 2000. Вип. 22.

Рекомендована література

1. Ніна Іванівна Тоцька: Біобібліогр. покажч. К., 2000;
2. Скалозуб Л., Дудник З. Внесок професора Ніни Іванівни Тоцької в експериментальні дослідження фонетики українського мовлення // Українське мовознавство. 2000. Вип. 22;
3. Костюк А., Павлушенко О. Н. І. Тоцька: милозвучність душі // Освіта на Поділлі: минуле та сьогодення: Мат. 23-ї Всеукр. наук. істор.-краєзн. конф., 20–21 жовт. 2011 р. В., 2011;
4. Мойсієнко А. До 100-річчя кафедри української мови // Українське мовознавство. 2018. Вип. 48.

О. С. Іщенко

Бібліографічний опис:

Тоцька Ніна Іванівна / О. С. Іщенко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-890678>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).